

Udruženje građana
Ne diskriminacija, ne mobing
tel: 066 208 387
email
www.ndnm.ba

Identifikacioni broj
4210487470006
Broj transakcijskog računa kod
MF Banka AD Banja Luka
572-396-00005071-66

Vlada Federacije BiH
Hamdije Čemerlića 2
71 000, Sarajevo

N/r Premijera

Predmet: Upiti, vezani za javnu izjavu glavne inspektorice rada KUIP TK i stav kantonalne inspektorice rada KUIP KS

Poštovani,

I. Upit?

Kako kažu iz KUIP TK da često dobiju prijave, ali da oni tu ne mogu ništa uraditi jer u Zakonu o radu ne postoji termin „plata u kovrti“ pa nije ni predviđena njihova reakcija, naše udruženje je odlučilo poslati vama upit, koji glasi: Da li je stvarno moguće da glavna inspektorica rada u KUIP ZK može javno izjaviti u nastavku citirano i pri tome nastaviti obnašati tu funkciju, posebno uzimajući u obzir da je datom odjeljenju primarna svrha **zaštita radnika?**

Citiramo izjavu inpektorice koju je dala za CiN: „Ja, zaista, ne znam kako bih to definisala. To **nije plata, nije**. To je interni dogovor koji dva lica između sebe dogovore, ko zna zašto“, rekla je Ivana Banović-Osmanović, glavna kantonalna inspektorica rada.

Naime, svima nama (građanima a i predstavnicima vlasti) je poznat pojam plate u kovrti ili plate na ruke ili plate u gotovom novcu, zavisno kako to ko već zove. Dakle u ovom slučaju se radi o ugovoru radu i plati koja je ugovorena na osnovu ugovora o radu, što je u isključivoj nadležnosti inspekcije rada. To što u ugovoru o radu nije naveden stvarni iznos plate, čini taj ugovor prividnim, kako je to propisano odredbama člana 66. Zakona o obligacionim odnosima.

Dakle, ako neki ugovor prikriva neki drugi ugovor, **taj drugi važi** ako su ispunjeni uslovi za njegovu valjanost, što je slučaj u ovim situacijama. Ugovori se stvarna plata koja se dijelom isplaćuje na račun a dijelom u gotovom novcu, na osnovu prikriivenog usmenog ugovora.

Iako Zakon o radu isključivo propisuje pismenu formu ugovora o radu i njegove obligatorne elemente u odredbi člana 20. stav 1., isto ne isključuje, niti može isključiti činjenicu da se radi o prividnim ugovorima, jer se njima prividno uređuju odnosi ugovornih strana (u ovom slučaju konkretno je prividan podatak o iznosu ugovorene plate), dok se u praksi realizuje nešto drugo. Na ovaj način se oštećuju prvenstveno radnici, a zatim i razni vanbedžetski fondovi.

Navedeno naravno otvara i mnoga druga pitanja, ukoliko inspekcija rada ne može, u ovom slučaju slobodno možemo reći neće da zaštiti prava radnika, onda se postavlja se legitimno pitanje “**KO ĆE ZAŠTITITI RADNIKE U NAŠOJ DRŽAVI?**” KOME DA SE RADNICI OBRATE U OVIM SLUČAJEVIMA? (jer je očigledno da ima više prijava, na koje se ne raguje) Zatim, **DA LI JE**

NADLEŽNA INSPEKCIJA IKADA PROSLIJEDILA TE PRIJAVE "NADLEŽNOM" ORGANU-TUŽILAŠTVU TK- ako već smatra da oni ne treba i nisu legitimni da zaštite radnike u ovim situacijama? DA LI SU IŠTA PODUZELI PO OVOME PITANJU?

Navedeni tekst CiN-a, na raznim portalima ima preko hiljadu komentara. Većina ih glasi da je to ustaljena praksa, da to nije ništa novo, da to radi 70,80,90 % poslodavaca u realnom sektoru. Dakle radi se o desetinama hiljada radnika, ako ne par stotina hiljada u cijeloj BiH, koje inspekcija rada ne može zaštititi, a koji se sve više odlučuju na odlazak iz naše zemlje, tamo gdje će biti poštovani, definitivno više nego ovdje.

Na kraju vas molimo samo da postavite sebi dva pitanja iz radničke perspective. ŠTA VI MISLITE KAKO SE RADNICI OSJEĆAJU KADA PROČITAJU IZJAVU GLAVNE INSPEKTORICE RADA? i KAKO BI STE SE VI OSJEĆALI DA STE NA NJIHOVOM MJESTU?

II. Upit?

Postupajuća inspektorica rada KUIP KS, Narcisa Seferović je našem udruženju poslala Obavijest broj: UP-1-14-09-30-19190/22 od 17.12.2023. godine, dok je instituciji Ombudsmena BiH a vezano za našu prijavu dostavila informaciju broj: UP-1-14-09-30-19190/22 od 26.12.2023. godine.

Dokaz: kopija informacije broj: UP-1-14-09-30-19190/22 od 26.12.2023. godine.

Dokaz: kopija Obavijesti broj: UP-1-14-09-30-19190/22 od 17.12.2023. godine

Kako je naše Udruženje u ime svojih članova prijavilo nezakonitu isplatu toplog obroka od strane prijavljenog poslodavca, tačnije topli obrok se isplaćuje ali u manjem iznosu od onoga koji je propisan Kolektivnim ugovorom o pravima i obavezama poslodavaca i radnika za djelatnost trgovine u Federaciji BiH ("Sl. novine FBiH, broj 85/21), i kako se na našu prijavu u tom dijelu gore navedena postupajuća inspektorica rada oglasila **nenadležnom**, naše Udruženje se odlučilo poslati upit vama, a isti glasi: Da li vi smatrate da su inspektori rada nadležni za zakonito sporvođenje Kolektivnih ugovora, te ako nisu kome da se onda radnici obrate za zaštitu svojih prava?

U nastavku orazloženje upita?

Naime, naše Udruženje je u ime svojih članova prijavilo više kršenja prava ranika od kojih se jedna odnosi na isplatu naknade za ishranu. Postupajuća inspektorica je obavila inspeksijski nadzor, **utvrdila da je Pravilnikom o radu propisan manji iznos od onoga koji je propisan kolektivnim ugovorom**, tako da se isti isplaćuje u iznosu od 5,00 KM, te se oglasila **nenadležnom**.

Stoga vas opravdano pitamo ko je nadležan za ovakve situacije, ako nisu inspektori rada?

Nadalje, imenovana u informaciji koju je pružila instituciji Ombudsmena navodi, da inspektor rada ne zna niti mora znati koji je novčani iznos, odnosno koji je postotak obračuna novčane naknade jer on može biti od 0,7 – 1,0% prosječne plate Federacije BiH. Ovakvu izjavu, naše Udruženje smatra **uvredom** za sve radnike i građane naše države. Prosječna plata se redovno objavljuje u medijima i svi su upoznati sa iznosima, tako da se najprostijom matematikom vidi da

je taj iznos veći od onog koji je propisan Pravilnikom o radu prijavljenog društva, tj. da je znatno veći od 5,00 KM.

Zatim, postupajuća inspektorica navodi član 118. stav 4. Zakona o radu, gdje ističe da sindikat ili vijeće uposlenika može od nadležnog suda tražiti da se ponište nezakonite odredbe Pravilnika o radu. To bi možda i bilo moguće da prijavljeno društvo ima sindikat ili vijeće radnika, kao što je slučaj sa velikom većinom privrednih društava u javnom sektoru.

I na kraju preporučuje da u skladu sa odredbama Zakona o radu, radnici svoja potraživanja ostvaruju u sudskom postupku. Navedeno nema nikakve logike, jer radnici sami nisu smjeli prijaviti poslodavca, isti su to učinili anonimno preko udruženja, jer se boje odmazde i otkaza, a preporučuje im se da svoja prava ostvare u sudskom postupku, **stvarno apsurdna preporuka** (opravdano jer se veći ranije to dešavalo njihovim kolegama).

Naše Udruženje smatra da je postupajuća inspektorica mogla i bila dužna donijeti rješenje kojim bi naložila da se Pravnik o radu (u dijelu u kojem je nezakonit) uskladi sa granskim Kolektivnim ugovorom. Ali je očigledno da je jednostavnije prebaciti odgovornost na negoga drugoga, ko zna iz kojih razloga.

Radi ovakvog postupanja i ponašanja inspektora rada, svakodnevno iz naše države odlazi na desetine, a vjerovatno i stotine građana. Tako da naše udruženje smatra da je potpuno legitimno pitati vas kao premijera, kao i ostale članove vlade: Da li je ovako postupanje nadležnih inspektora zakonito i normalno, te ko će zaštititi radnike ako ne inspektori rada?

S poštovanjem,

U Tuzli, 19.05.2023. godine

Baraković Emir

Predsjednik udruženja

Misija: Udruženje koje se bori za jednakost i ravnopravnost građana u svim sferama života, sa naglaskom na radno-pravne odnose i borbu protiv mobinga kao jednog od oblika diskriminacije i sredstvo poslodavaca i političkih stranaka kojim drže u strahu radnike, zaposlenike i državne službenike.

Vizija: Ravnopravno društvo bez diskriminacije po bilo kojem osnovu